

Türkiye'de Eğitim ve Kültür Politikaları (1923-1950)

6. Hafta

Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

- Öğretim Birliği Yasası anlamına gelen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile bütün eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandı.
- Böylece eğitim merkezileştirilerek devletin kontrol ve denetimine geçti.
- Medreseler kapatıldı, yüksek din adamı yetiştirmek için ilahiyat fakültesi kurulmasına; imamlık, hatiplik gibi dinsel hizmetleri görecek memurların yetiştirilmesi için imam hatip okullarının açılmasına karar verildi.
- Azınlık ve yabancı okullar denetim altına alındı.
- Ders kitaplarında Cumhuriyet ideallerine bağlı ve ulusal kimlik bilinci yüksek kuşaklar yetiştirmeye katkıda bulunacak konulara ağırlık verildi.
- Parasız eğitim esası benimsenmiştir. Buna göre eğitim ile ilgili bütün hizmetleri hükümet yapar.
- İlköğretim bütün vatandaşlar için zorunludur.

Kızlar ve erkekler için ortaokul ve lise düzeylerinde sanat ve meslek okulları açıldı.

Latin Harflerinin Kabulü 1928

- 1 Kasım 1928 tarihinde Arap Harflerinin yerine Latin Harflerinin kullanılması kararı alındı.
- Okula gitmeyen vatandaşların yeni harfleri öğrenmesi ve okuryazar oranını arttırmak için Millet Mektepleri açıldı.
- Okulu ve öğretmeni bulunmayan köyler için memurlardan, subaylardan, öğretmenlerden oluşan Gezici Öğretim Heyetleri kuruldu.
- Halk Okuma Odaları ile okuma alışkanlığı kazandırılmaya çalışıldı.

ESKİ YAZI ÇOK GÜÇTÜ

ز ۱ ۱ ن ۱ ۱ ض ۱ ۱ ذ ۱ ۱ ر ۱ ۱ ز ۱ ۱ ن ۱ ۱ ض ۱ ۱ ذ ۱ ۱ ر ۱ ۱	س ۱ ۱ ش ۱ ۱ ط ۱ ۱ ظ ۱ ۱ ص ۱ ۱ س ۱ ۱ ش ۱ ۱ ط ۱ ۱ ظ ۱ ۱ ص ۱ ۱	ه ۱ ۱ و ۱ ۱ م ۱ ۱ ی ۱ ۱ ع ۱ ۱ ه ۱ ۱ و ۱ ۱ م ۱ ۱ ی ۱ ۱ ع ۱ ۱	ق ۱ ۱ ک ۱ ۱ گ ۱ ۱ چ ۱ ۱ پ ۱ ۱ ق ۱ ۱ ک ۱ ۱ گ ۱ ۱ چ ۱ ۱ پ ۱ ۱
Z	S	H	C

YENİ YAZI

Okuma ve
Yazmayı

Kolaylaştırdı

İNKİLAPTAN SONRA MEKTEPLER ÇOĞALDI

C. H. F. 22

Cilt

No Umumi 38078
Hususi 48

T. C.

Millet mektepleri dersanesi MEZUNİYET VESİKASI

Vilâyeti Kars Semti /
Kazası Boğzohar Mahallesi Hacılar mahallesi
Nahiyesi / Adı Hidayet Ha
Köyü / Yaşı 1281
Şehri / İşi /

25/4/33 dan 25/3/34 tarihine kadar
Boğzohar Millet mektebi A
dersanesinde okuyan Hidayet Ha Hacılar yapılan
imtihanlarda muvaffak olmuş ve kendisine bu mezu-
niyet vesikası verilmiştir.

Millet mektebi
Muallimi

[Signature]

Tarih 21/4/1934

Vilâyet millet mektepleri şere-
f ve nezaret makamı

Umumi Kâtip N.

[Signature]

Eski Tarihî Fotoğrafları

Türk Dil Kurumu (1932)

- 1932 yılında Türk Dili Tetkik Cemiyeti olarak kuruldu.
- Türk dilini yabancı dillerin etkilerinden kurtarmak, uygarlığın getirdiği yeni kavramları karşılayacak bir seviyeye ulaştırmak, bir milli dil haline getirmek.
- Kelime kaynakları olarak halkın konuşma dilinden yararlanmak, bu kaynaktan yeni kelimeler türetmek ve milli kültürü geliştirmek.

Türk Tarih Kurumu (1931)

- 1931 yılında Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti olarak kuruldu.

Yüksek Öğretim Kurumları

- 1900 yılında kurulan Darülfünun'a, «İstanbul Darülfünun'u» adı verilerek 1924 yılında tüzel bir kişilik verildi.
- 1933 Temmuz ayında çıkarılan 2252 sayılı yasa ile Darülfünun'un kaldırılması ve yerine Maarif Vekâletine (Milli Eğitim Bakanlığı) bağlı yeni bir üniversite kurulması öngörüldü.
- 1 Ağustos 1933'te yeni bir kadro ve yapı ile İstanbul Üniversitesi açıldı.

FIGURE 6. Graduates of *Darülfünun* for Girls [*İnas Darülfünunu*] with faculty members and Rector Besim Ömer Pasha (Nil Sarı et al., *Kuruluşundan 1933 Reformuna Fotoğraflarla Darülfünun Tıp Fakültesi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2011, p. 7).

- Darülfünun kadrosundan kalan öğretim kadrosunun bazı isimleri tasfiye edildi.
- Yeni oluşturulan kadrolarda Nazi Almanyası'ndan kaçan Alman profesörler yer aldı. Uzmanlık alanları farklı olan Alman bilim insanları üniversitenin gelişmesinde büyük rol oynadılar.

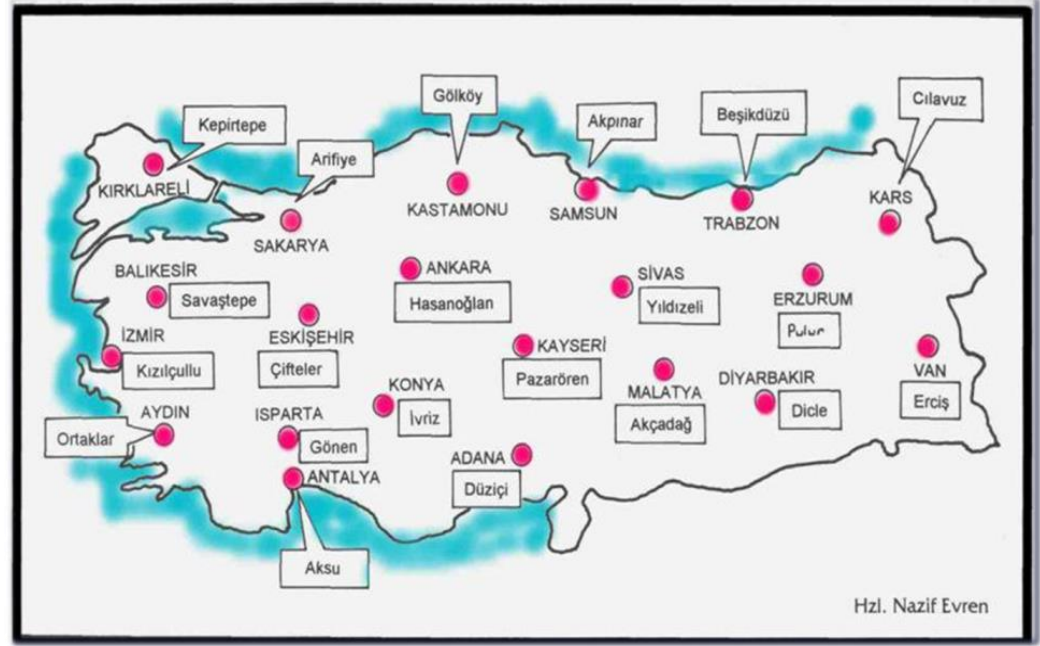

Yüksek Öğretim Kurumları

- Ankara Hukuk Fakültesi (1925)
- Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü (1926)
- Güzel Sanatlar Akademisi (1928, Sanayi-i Nefise Mektebi'nden dönüştürüldü)
- Yüksek Ziraat Enstitüsü (1933)
- Milli Musiki ve Temsil Akademisi (1934)
- Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi (1935)

Köy Enstitüleri (1940-1954)

- Nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan köylülerin eğitilmesi, Cumhuriyet rejiminin benimsetilmesi ve modernleşme sürecinin bir uygulaması olarak Köy Enstitüleri hem kendi devrinde hem de bugün üzerinde tartışılan projelerden biridir.
- Köy Enstitüleri siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel bir projedir.
- Tüm Türkiye’de 21 tane Köy Enstitüsü bölgelere göre dengeli bir şekilde kurulmuştur.
- İlkokulu bitiren kız ve erkek öğrenciler sınavla enstitüye alınır ve 5 yıl süren eğitimden sonra mezun olurdu.
- Projeye göre Köy Enstitülerinde okuyup mezun olan öğretmenler kendi köyllerine gidip öğretmen olacaktı.
- Eğitim sadece teorik değil, uygulamalı da olacaktı.

Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde ders yılı başlangıcı. *Hasanoğlan Köy Enstitüsü Kurulurken 1941-1951*, Tarih Vakfı, 2000, s.55 (Mustafa Güneri Arşivi)

Kırsal kökenli insanlara bilgi ve beceri kazandırmak, ulusal bilinç yaratmak, kırsal ekonomiyi canlandırmak amacıyla kurulmuştur.

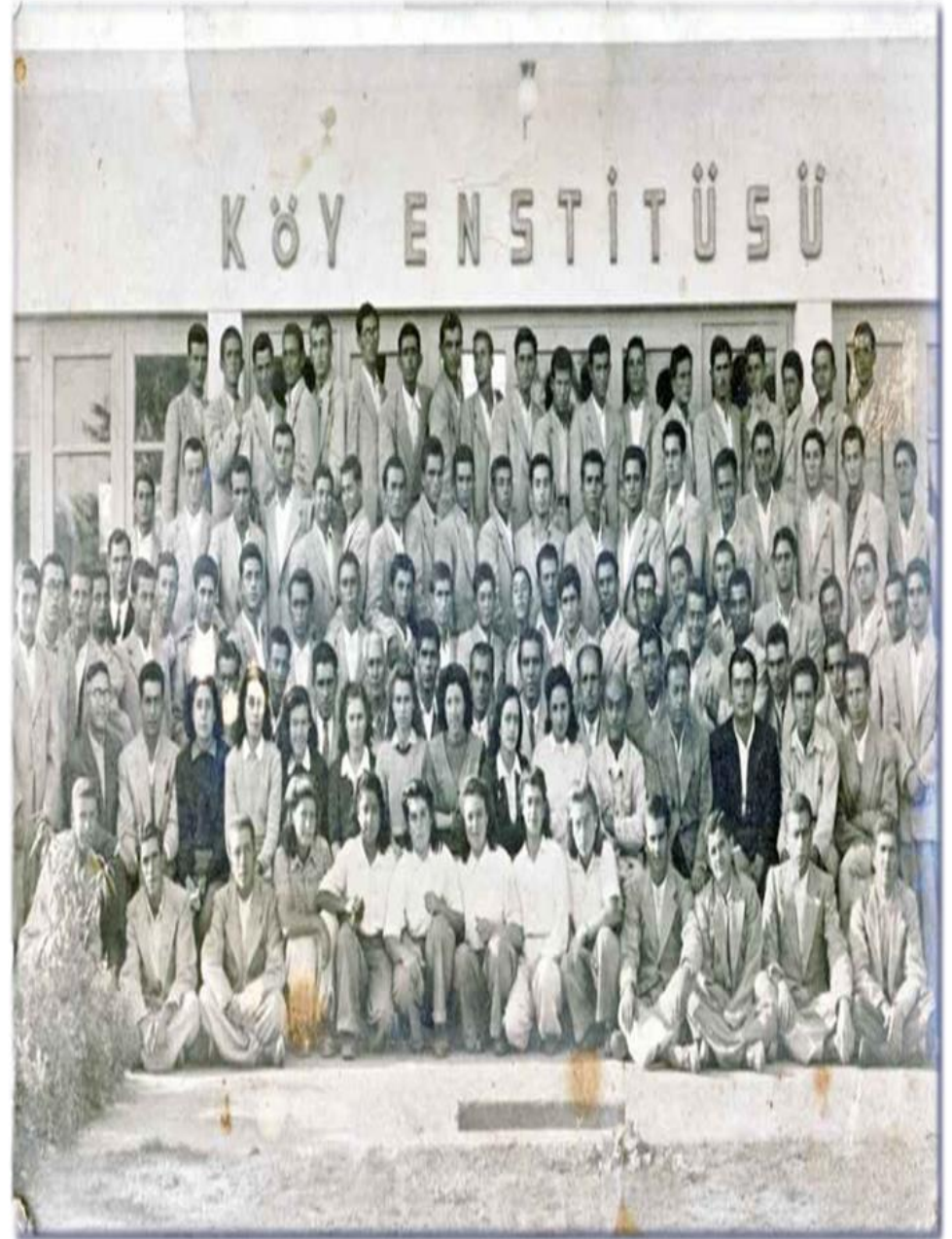
Enstitülerin «ahlakı bozduğu» ve «komünist yuvası» oldukları yönünde eleştiriler ve saldırılar gittikçe arttı.

1954 yılında Demokrat Parti iktidarı enstitüleri ilköğretmen okulları şekline dönüştürerek varlıklarını sona erdirmiştir.

Köy Enstitüleri uygulaması köy sorununun her zaman gündemde kalmasını sağlamıştır.

Köy ekonomisine bir canlılık getirmiştir.

Bir çok yazar, politikacı, sanatçı yetiştirmiştir.

Köy Enstitüsü mezunları orta okul öğretmenleri olabilecek

Yüksek Köy Enstitüsü mezunları orta okullarda öğretmenlik yapabileceklerdir. Milli Eğitim Bakanlığı bu enstitülerin programlarını tekrar incelemiş ve buralarda verilen meslek formasyonunun, orta okullarda bazı dersleri vermek için yeterli olduğu neticesine varmıştır. Buna göre; enstitülerin Güzel Sanatlar Bölümünü bitirenler orta okullarda müzik - resim iş. yapıcılık ve maddenî işleri kolu mezunları resim, iş. hayvan bakımı - tarla ve bahçe ziraatı ile ziraî işletme kollarını bitirenler tarım ve tabiat bilgisi, kütüphane hayvancılığı ve köy ev işleri ve el sanatları kollarını bitirenler de - blicki - dikiş - ev idaresi - çocuk bakımı öğretmenleri olarak vazife göreceklere. Köy Enstitüsü mezunlarına bu hakkın tanınmasıyla birçok ortaokullarda çekilen öğretmen sıkıntısı önlenmiş olacaktır.

Komünist Köy Enstitüsü öğretmeni mahkûm oldu

Mahkeme, Görgü Karamuzu 8 ay 10 güne mahkûm etti, fakat suçlu 9 aydır mevkuf bulunduğu için serbest bırakıldı

İsmail Hakkı Tonguç MEB İlköğretim
Genel Müdürü

Hasan Ali Yücel 1938-1946
yılarında Milli Eğitim Bakanı

Halkevleri (1932-1951)

- Yeni rejimin değerlerinin, yapılan yeniliklerin, devrimlerin topluma tanıtılması, yayılması ve benimsenmesi, özümsemi için kurulmuşlardır.
- Halkevleri kültür merkezleri olarak düşünülmüştü; dokuz çalışma kolu belirlenmiş, yurttaşların bu alanlara katılımı sağlanmıştır.
- Müzecilik ve Sergileme, Spor, Köycülük, Sosyal Yardım, Dil-Edebiyat-Tarih, Güzel Sanatlar, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Temsil, Kütüphane ve Yayın şubeleri bütün halkevlerinde mevcuttu.
- Kuruluş amacı; « Cumhuriyet Halk Partisinin Halkevleri ile takip ettiği gaye, milleti şuurlu, birbirini anlayan, birbirini seven, ideale bağlı bir halk kütlesi halinde teşkilatlandırmaktır. » şeklinde açıklanmıştır.

- Halkevleri 1932 yılında ondört merkezde açılmıştı. Kapatıldıklarında toplam 478 Halkevi, 4322 Halkodası bulunuyordu.
- 1952 yılında Demokrat parti hükümeti tarafından özel bir kanunla kapatıldılar ve taşınır ve taşınmaz malları hazineye devredildi.

Müzik Alanında Çalışmalar

- 1924 yılında Musiki Muallim Mektebi açıldı ve 1936 yılında Ankara Devlet Konservatuarına dönüştürüldü.
- Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası (Mızıka-ı Hümayun'dan dönüştürüldü)
- Tiyatro, opera ve bale sanat dallarını bünyesinde bulunduran Devlet Tiyatroları 1949 yılında kuruldu.
- Müzik eğitimi almaları için yurt dışına öğrenci gönderilmiştir.

Musiki Muallim Mektebi

Resim Heykel Alanında Çalışmalar

- Ortaokul öğretmeni yetiştirmek üzere Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Güzel Sanatlar Bölümü açıldı.
- İstanbul Resim Heykel Müzesi (1937)
- 1882'de Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane adıyla kurulan ve ülkedeki ilk sanat ve mimarlık yüksek okulu olan eğitim kurumu 1928'de Güzel Sanatlar Akademisi adını aldı.
(Günümüzde Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)

Gazi Eğitim Enstitüsü

Sanayi-i Nefise-i Şahane